

קורס 50707 כתיבה לטלוויזיה רדיו ומולטימדיה

ספר הסדנה תשע"ב

עבודה בסדנה, השלמות בבית – מסירה באי מיל. החומרים שמהם ייכתב "הספר".
נוכחות והשתתפות. ביצוע התרגילים ועבודת הסיום. ציון בהתאם ובנוסף הערכה ושפה.
הקדמה: עין ואוזן.

פרק 1: עו"פר דובר וחמשת הממים.

פרק 2: פרשת רשומון.

פרק 3: הנחת יסוד

פרק 4: בין אלתור לקריאה

פרק 5 : מאסוציאציות וסיטואציות לסיפור.

פרק 6: מונולוג - דיאלוג

פרק 7: תסכית – דמיון יצירה אימפרוביזציה.

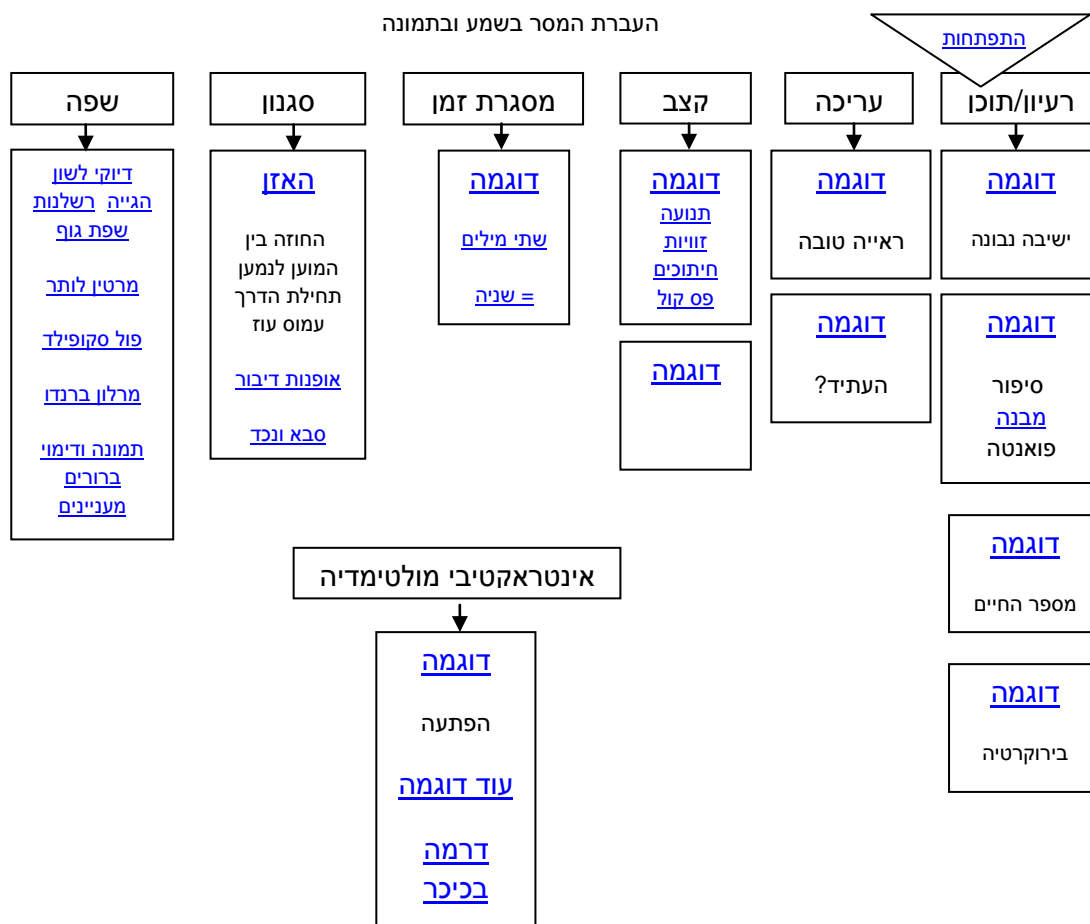
פרק 8: תרגיל סיום: א: כיצד ישמע הנושא ברדיו.

ב: כיצד יראה בטלוויזיה.

ג: כיצד יוצג באופן אינטראקטיבי באינטרנט.

"כתיבה" לעין ולאוזן

העברת המסר בשמע ובתמונה

פרק 1

עובדות ← ראיתי, שמעתי. חמשת הממים. אירוע-דיווח.

תרגיל כתיבה: את/ה כתב/ת שטח בטלוויזיה/רדיו. על פי בחירתך. תאר/י אירוע כלשהו בהסתמך על מענה לחמש נקודות – מה קרה? מי היה מעורב? מקום המקרה. מתי? מדוע עובדתית זה קרה (לא פרשנות) הבא/י בחשבון שהכול מצולם ויש צורך במראה, לא רק בתיאור קולי, זה במקרה שבחרת במדיום הטלוויזיוני.

פרשנות ← חשבת, כך הבנתי.

אחד השותפים לאירוע, או הצופים בו, מדווח מנקודת מבטו. כך הוא מפרש מה קרה.

דובר ← ייצוג - לאחד הגורמים באירוע יש דובר והוא מסביר את האירוע מנקודת מבט שולחו.

איך תעבירו מסר חד וברור

זכרו: סגנון, קצב, מסגרת זמן, שפה (מדוברת איכותית, לא ספרותית)

דוגמה - כתבה חדשותית: התאונה ברחוב הנביאים ירושלים.

מה – תאונה. מכונית עלתה על מדרכה פגעה בארבעה הולכי רגל וגרמה למוות ופציעות.

מי – ילד בן 6 נהרג. הוא מת בבית החולים בגלל פציעת ראש קשה. אחותו בת 3 נפצעה קשה בבטנה. עוד 2 מבוגרים נפצעו באורח בינוני. הפוגעים הם נהג ונהגת. בשתי מכוניות. שמכוניותיהם התנגשו תוך כדי עקיפה.

מקום - על המדרכה שליד בית הספר הצרפתי ברחוב הנביאים ירושלים.

מתי – אתמול בבוקר יום ה' 6.10.10

מדוע – הרחוב צר והמדרכות צרות עוד יותר. קשה לתמרן במקום כזה. נהגת שהחלה לנסוע אחרי שהורידה את ילדיה לבית הספר, נבהלה מרכב שנסע אחריה וניסה לעקוף אותה ופגעה ברכב מולה נהג הרכב שנפגע איבד כתוצאה מכך שליטה ועלה על מדרכה ודרס את הולכי הרגל.

דיווח בעיתון:

<http://www.haaretz.co.il/news/education/1.1224155>

דיווח מאולפן הטלוויזיה עם מפה למיקום:

<http://news.nana10.co.il/Article/?ArticleID=750029>

הכתב בטלוויזיה מדווח מהמקום סמוך לזמן התאונה:

<http://reshet.tv/%D7%97%D7%93%D7%A9%D7%95%D7%AA/News/Domestic/internal/Article,53065.aspx>

דובר – נציג קבוצת ההורים

תרגיל כתיבה: היזכרו באירוע שקרה לכם או שקראתם עליו או שמעתם וראיתם בחדשות . תוכלו גם לחבר בדמיונכם אירוע כלשהו לפי בחירתכם.

א.

- 1 . כתבו קודם כל את פרטי האירוע על פי נוסחת חמשת הממים.
- 2 . את ה"מה" קרה, ה"מתי" וה"מקום" יציג הקריין באולפן שיעביר אותנו לכתב השטח. אתם יכולים לבחור בין שני המדיומים רדיו או טלוויזיה.
- 3 . כתב השטח יסביר "מי" היה מעורב ו"מדוע" זה קרה.
- 4 . לצורך ההסבר ישתמש הכתב בעד ראייה.

מסגרת הזמן – 2 דקות . כלומר: 240 מילים.

ב.

באירוע שלכם מעורב גוף כלשהו ממשלתי או ציבורי או פרטי, מפעל או משהו דומה. הדובר של הגוף הזה מוציא הודעה מטעמו על האירוע. יש לו אינטרס מובהק להציג את האירוע מנקודת מבטו ולתועלתו. חברו את ההודעה של הדובר הזה לציבור בעיתונות המודפסת או הדיגיטאלית.

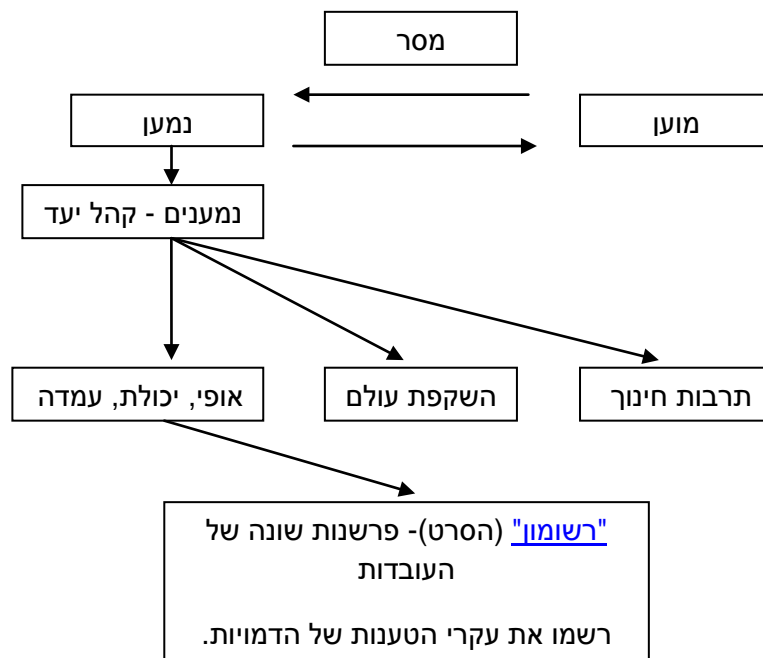
מסגרת הזמן – דקה כלומר: 120 מילים.

את התרגיל תוכלו ל"שפץ" בבית .

שילחו אותו אלי במייל. ותקבלו משוב.

כללי

בבסיס המסר קיים צורך כלשהו (אינטרס) של המוען למסור, ושל הנמען לקבל.

העובדות הניתנות למדידה אובייקטיבית הן הכי קרובות לאמת הפרשנות מרחיקה אותנו ממנה כי היא תלויה אינטרס.

עו"ד אביגדור פלדמן בראיון עם אילנה דיין על השקר בבית המשפט

על הרוע עם עו"ד רונאל פישר ופרופ ברק

Rashomon, and Other Stories by Ryunosuke Akutagawa

רשומון הסיפור בתרגום יעקב רז

מבוא וסוף דבר שרה הלפרין

רשומון: על אתיקה ומידת הנגישות לאמת

תרגיל בכתה:

אתם כתבי שטח. צופים בחקירה כפי שהיא מוצגת בסרט. עליכם להביא את תמצית העדות של כל דמות.

לכל דמות בסרט זווית ראייה משלה.

תוך כדי צפייה בכתה, סכמו על דף בקיצור את עקרי עדותה של כל דמות.

בבית, עברו על מה שכתבתם. אם יש לכם ספקות תוכלו לצפות שוב בסרט בקישור באתר.

נסחו ותמצתו בארבעה עד שישה משפטים את העדות של כל דמות בנפרד. (ארבעה/שישה משפטים לכל דמות) וכן: כתבו במשפט אחד מה מניע כל דמות? ושילחו לי במייל.

שם התרגיל: "רשומון-עדויות". רשמו את שמכם ליד שם התרגיל.

מטרת התרגיל: התבוננות (והקשבה), דיוק ובהירות בניסוח הדיווח.

תרגיל בהירות בהעברת מסר מורכב-"הלוגיקה של החלום"

FedEx®

פרק 3: הנחת יסוד: "בית ג'אלה", "החור", "נחמיה שטרסלר", "טוסקה" "השלט"- (מה ההנחה?)

פרק 4: בין אלתור וקריאה – דמות ונוף תרגיל כתי. (עמוס עוז-אילנה דיין מי שמדבר)

שפה: אולי הכיוון של האבולוציה העצלנית של השפה הישראלית שאנחנו מסייעים באדישות לפיתוחה הוא הדבר הבא: קה...טו...אנבי...סה...יא בה...לכתי...סי יו. (פרוש למטה)

פרופ' גלעד צוקרמן אוסטרליה, על השפה הישראלית

ירון לונדון, השפה העברית – ראיון כתוב

חוה אלברשטיין שרה את השיר אליעזר בן יהודה

ירון לונדון בתוכניתו על העברית בערוץ 10 שיחה עם מאיר שלו. יכולתו לדבר חופשי בסגנון עשיר. גם עמוס עוז עם אילנה דיין בתוכניתה מי שמדבר.

תיאור: איך נראה, מתנהג, תכונותיו, אורח חייו, אהבותיו שנאותיו, השקפת עולמו...

המקום על פרטיו הרלוונטיים לסיפור, הנוף, הזמן, האסוציאציות.

תיאור גרפי ציורי – הדמיון וה"עושר" השמור לבעליו:

<http://www.pivenworld.com/hebreu/hanoch-piven-tv>

1. התבונן כדי להבין אל תסתכל סתם

הבט כדי לזכור

ראה מלשון ראִייה שניתן להמחיש אותה

השווה בדמיוןך למשהו שאתה מכיר

2. העשרה! קריאה בלתי פוסקת של ספרות לסוגיה. כעבור זמן אתה מפנים את דרכי ההבעה, הביטויים, אוצר המילים, וכשאתה פותח את הפה יום אחד או שולח את ידך בכתיבה, כל אלה הופכים להיות שותפים שלך.

(תרגום תעלומת ההגייה מלמעלה: כן, טוב, אני מבין, בסדר, יאללא ביי, הלכתי, סי יו.)

היהודי מבבל

היהודי מבבל – זה היה כינויו של עושה הנפלאות – נסע כל הלילה במרכבה שהביאה אותו מלובלין אל העיירה טארניגרוד. העגלון, אדם קטן ורחב־כתפיים, שתק כל הדרך. הוא נד בראשו והצליף בשוטו על הסוסה, שהלכה לה לאיטה, צעד־צעד. הבהמה הזקנה היתה זוקפת את אוזניה מדי פעם ומביטה לאחור בעיניים גדולות, שהיתה בהן סקרנות אנושית ואור הירח המלא נשקף בהן. דומה היה שהסוסה תמהה על הנוסע המוזר שלקחו להם הפעם, במעיל הקטיפה העטור פרווה בשוליו, וכובע פרווה לראשו. היא אפילו הרימה קמעה את שפתה העליונה השחורה, וכך נוצר כמין חיוך סוסי. עושה הנפלאות הצטמרר ומלמל לחש, והעגלון ידע אז מה מסוכן הוא הנוסע הזה.

“קדימה, בהמה עצלנית!”

המרכבה עברה על פני שדות חרושים, ערימות חציר, וכנפי טחנת־קמח מסתובבות שנגלו, נעלמו, ושבו ונגלו. דומה היה שהזרועות הפשוטות של הטחנה מסמנות להם את כיוון דרכם. ינשוף קרא, וכוכב נופל קרע עצמו מן הרקיע והשאיר שובל של אש מאחוריו. עושה הנפלאות התכרבל בצעיף הצמר שעליו.

מתוך יחקאל פרק א

וְאָרְא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן-הַצָּפוֹן, עָנָן גָּדוֹל וְאִשׁ
מִתְלַקַּחַת, וְנִגְּהָ לוֹ, סָבִיב; וּמִתּוֹכָהּ--כְּעִין הַחֲשָׁמַל, מִתּוֹךְ
הָאִשׁ. ה וּמִתּוֹכָהּ--דָּמוֹת, אַרְבַּע חֵיּוֹת; וְזֶה, מֵרְאִיָּהוּן--דָּמוֹת
אָדָם, לְהִנֵּה. ו וְאֶרְבַּעַה פָּנִים, לְאַחַת; וְאֶרְבַּע כְּנָפִים, לְאַחַת
לָהֶם. ז וְרַגְלֵיהֶם, רַגְלֵי יִשְׂרָאֵל; וְכַף רַגְלֵיהֶם, כְּכַף רַגְלֵי עֶגְלָה,
וְנִצְצִים, כְּעִין נְחֹשֶׁת קָלָל. ח וַיִּדּוּ (וַיִּדִּי) אָדָם, מִתַּחַת
כְּנָפֵיהֶם, עַל, אַרְבַּעַת רַבְעֵיהֶם; וּפְנֵיהֶם וְכְנָפֵיהֶם,
לְאַרְבַּעַתָּם. ט חֲבֵרֹת אִשָּׁה אֶל-אַחֻתָּהּ, כְּנָפֵיהֶם: לֹא-יִסְבּוּ
בְלִכְתָּן, אִישׁ אֶל-עֵבֶר פָּנָיו יִלְכוּ. י וּדְמוֹת פְּנֵיהֶם, פְּנֵי אָדָם,
וּפְנֵי אֲרִיָּה אֶל-הֵימִין לְאַרְבַּעַתָּם, וּפְנֵי-שׁוֹר מִהַשְּׂמֹאל
לְאַרְבַּעַתָּן; וּפְנֵי-נֶשֶׁר, לְאַרְבַּעַתָּן. יא וּפְנֵיהֶם, וְכְנָפֵיהֶם פְּרָדוֹת
מִלְמַעְלָה: לְאִישׁ, שְׁתֵּים חֲבֵרֹת אִישׁ, וּשְׁתֵּים מְכֻסּוֹת, אֵת
גְּוִיֹתֵיהֶנָּה.

ישעיהו ו א

וְאֶרְאָה אֶת-אֲדֹנָי יֹשֵׁב עַל-כִּסֵּא רָם וְנֹשֵׂא; וְשׁוֹלֵיו, מִלְּאִים אֶת-הַהִיכָל. ב
שָׂרְפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ, שֵׁשׁ כְּנָפִים שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאַחַד: בְּשְׁתֵּים יְכַסֶּה פָּנָיו,
וּבְשְׁתֵּים יְכַסֶּה רַגְלָיו--וּבְשְׁתֵּים יְעוֹפֵף. ג וְקָרָא זֶה אֶל-זֶה וְאָמַר, קְדוֹשׁ
קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת; מִלֵּא כָל-הָאָרֶץ, כְּבוֹדוֹ. ד וַיִּנְעוּ אַמּוֹת הַסָּפִים,
מִקּוֹל הַקּוֹרָא; וְהִבִּיתָ, יְמֵלָא עֶשֶׂן.

יוסף בן מתתיהו יוספוס פלויוס בתרגום מהמקור היווני על ידי י. נ. שמחוני.

והעיר יודפת נמצאה כמעט כולה בראש סלע תלול, המוקף מעברים תהומות אין חקר, ובנסות איש להשקיף למטה תחשכנה עיניו מעומק פי התהום, ורק מרוח צפון נמצאה דרך אל העיר, כי שם נבנתה בצלע ההר, ואת המקום הזה בצר יוסף בהקימו את חומת העיר, לבל יוכלו האויבים להגיע משם אל ראש ההר, המתנשא למעלה. ועוד הרים הקיפו את העיר מסביב, ועל כן נסתרה מכל עבריה מעיני אדם טרם הגיע אליה. זאת הייתה תכונת יודפת הבצורה.

75 מילים – לחלק ל – 2 = 38 שניות

התיאור של בוב סימון. השוני שבין תיאור לרדיו ותיאור לטלוויזיה למשל הקטע שבוב מתאר את העיצוב מחדש של הבניין בבית ג'אלה.

קטע מתוכנית של אורי דביר – "לאן נטייל"

נחל חרמון הוא אחד משלושת יובליו הראשיים של הירדן. הוא מפורסם יותר בשם הערבי בניאס (ההיגוי הערבי של השם היווני פניאס). לפני כחצי שנה נפתח כאן שביל חדש, שמתאים להולכי רגל ועוד יותר מכך לרוכבי אופניים. השביל רץ לאורך הנחל מחניון האקליפטוסים לכיוון צפון או דרום. צפון - עד המפגש עם כביש 918. דרום - עד ההשתלבות עם טיילת הירדן. הקטע הצפוני פראי יותר באופי ובעצים, אבל גם הדרומי יפה ומומלץ. והכי כדאי, בוודאי ביום כזה חם, להיכנס למים. לאו דווקא בחברת כולם מיד מול החניון, אלא הלאה במעלה או במורד הזרם. אנחנו, למשל, נדדנו צפונה 500 מטר, אולי פחות. שביל דק יורד למים, חוף פרטי על שפת הנחל.

הגדולים מצאו חבל טרזן והתחילו בזינוקים. הקטנים השתכסכו בזרם - לא חזק ולא סוחף בקיץ. ברקע חורשה צפופה. השליטים הם עצי דולב ענקיים, עם עלים בצורת דגל קנדה, וביניהם עצי ערבה מחודדת. ער אציל, אשחר רחב עלים ועוד. אפשר גם לראות הרבה שרכים חובבי מים.

154 מילים לחלק ל - 2 = 77 שניות=דקה ושבע עשרה שניות.

ראינו דוגמאות מגוונות של תיאור דמות ומקום.

הקלטנו בכיתה תרגיל בשני חלקים: אלתור ותכנון בכתב.

איך נפתח את הלינקים במקביל בנגני פלאש זה לצד זה:

פתחו את ספר הסדנה תשע"ב פעמיים. הציבו את שני הדפים זה לצד זה. גלגלו בשניהם עד לסוף פרק 4 ("בין אלתור לקריאה"). בדף אחד לחצו על "אלתור" ובדף שלצידו לחצו על "תכנון בכתב". תוכלו לשמוע את עצמכם - play/stop - לחילופין בשתי הגרסות.

מה המסקנות?

[תכנון בכתב](#)

[אלתור](#)

אנחנו רוצים להגיע לרמת יכולת הבעה בעלפה שיש בה תוכן, צורה, ומסגרת זמן, כמו תכנון זאת מראש בכתב. הרבה עבודה עצמית ומשמעת!!!

שימו לב לעברית והגייה!!!

בדקו את עצמכם. אל תפסיקו לשאול ולברר! רק כך כתיבתכם וכושר הבעתכם ישודרגו!

השוואה בין שני תהליכים - שוני ודמיון

נושא סגור (ניתן במסגרת העבודה?)

תחקיר, ראיונות, תמונות, צילומים הקלטות

חיפוש מכנה משותף – עיקר הדברים.
...

העזרות במבנה של תוצאה וסיבה כלומר הנחת יסוד

אסוציאציות חופשיות, מילים, משפטים....

סיטואציות חופשיות 2.... 3.... 4.....

חיבור חופשי של הסיטואציות דרך סיפור. חיפוש חופשי
אחר התפתחות עם פואנטה אולי.

העזרות במבנה של תוצאה וסיבה כלומר הנחת יסוד

פרק 6: מונולוג [\(דרמטי\)](#). בשונה מתיאור דמות ונוף המונולוג הדרמטי בוקע ממעמקים. מכאב או שמחה, מחוויה אישית. ננסה לחוות לכתוב ולהקליט את המונולוג שלנו או של דמות שאנחנו גרון לצעקתה. היא הדוברת מפינו. לא אנחנו קובעים את סדר יומה. היא המחליטה על פי אופייה ונסיבותיה.

[ריצ'ארד השלישי בביצוע איאן מקאלן](#) שימו לב לעיבוד הויזואלי המבריק בסרט! (1995) התסריט נכתב על ידי ריצ'רד לונקריין הבמאי ואיאן מקאלן. העלילה מועתקת מימי הרנסאנס לשנות השלושים של המאה הקודמת. 1930 .

לתוך שורות המונולוג מריצ'ארד השלישי התסריטאי- מעבד מכניס [שורות מתאימות מהנרי השישי](#) לסצנה מול המראה.

[רקע – מלחמת השושנים](#)

דיאלוג (דרמטי) הוא דו שיח בין שני מונולוגים. נקליט אלטורים של דו שיח הנובע מהמונולוגים שכתבנו.

תרגילים מוקלטים – מונולוגים דיאלוגים

פרק 7: תסכית – דמיון יצירה אימפרוביזציה. תרגיל בכתה. דמיון ויצירה

פרק 8: תרגיל סיום: א: כיצד ישמע הנושא ברדיו.

ב: כיצד יראה אותו נושא בטלוויזיה.

ג: כיצד יוצג באופן אינטראקטיבי באינטרנט (מולטימדיה) או עם קהל חי.

נספח

<http://www.youtube.com/watch?v=jDAvWISO-NA&feature=related>

הצדקת